

bitterheid

- * intochtslied ps. 118: 1 en 9
- * stil gebed
- votum en groet

***Onze hulp is in de naam des Heren
die de hemel en de aarde gemaakt heeft,
die trouw is en trouw blijft
en niet laat varen het werk van zijn handen.
Genade zij u en vrede van God onze Vader
en van onze Here Jezus Christus,
in de gemeenschap van en met de Heilige Geest.***

- * lied 461: 1, 2, 4 en 7
- * gebed om de Heilige Geest
- * bijbellezingen: O.T. Ex. 15: 22 - 27
N.T. Hebr. 12: 1 - 13
- * lied 326: 1 en 5
- * preek n.a.v. Ex. 15: 25a

- * lied 466: 1 en 2
- * geloofsbelijdenis Nicea/Constantinopel
- * lied 466: 3

- * gebed/voorbede
- * slotlied 464: 1 en 2 **collecte**
- * zegenbede

***De Here zegent u en behoedt u,
de Here doet Zijn aangezicht over u lichten en is u genadig,
de Here verheft Zijn aangezicht over u en geeft u Zijn vrede.***

Bitterheid....

het kan zich zo maar voordoen in het leven en dan vaak ook nog op momenten dat je het niet verwacht. Ja, net als bij Israël misschien dat na haar driedaagse woestijntocht die volgde op de jubel van bevrijding uit Egypte en de veilige doortocht door de Rode Zee, uitziet naar verkwik-king... want – en bij dit volk heel letterlijk – de voorraad aan water is zo goed als op. En om dan in het beeld te blijven: het kan zijn dat onze voor-raad water in de zin van *geestelijke weerbaarheid* bijna op is... Je kunt niet veel meer hebben...

Hoe verfrissend en verkwikkend is dan een geestelijke bemoediging in dit leven... als een oase in de woestijn.

Het zien van de oase door Israël zal daarom zeker bij hen de verwachting van vreugde, zoals beleefd aan de oevers van de Rode Zee voor de woestijntocht, levend gemaakt hebben!

Is dat ook niet wat een ieder van ons graag wil in het leven met de Heer – en eigenlijk ook ergens verwacht: een tocht – als het kan – van hoogtepunt naar hoogtepunt... Zegt Gods woord dat in feite niet als zekerheid: *dat we mogen gaan van kracht tot kracht...?!*

Zij zullen zich bij aankomst bij de oase verdrongen hebben rond de bron: *geef mij ook een slok; ja, mij één voor mijn kinderen...;laat mij er ook bij...*

En dan ineens klinkt die vreselijke klacht: **'t is BITTER! Mara!** En het mara verspreidt zich onder het volk!

Wat kan dat je enorm in verwarring brengen, zelfs vertwijfeling – ja, zelfs vraagtekens doen zetten bij het geloof...

Luther merkte dan ook ten aanzien van dit gebeuren op, geprojecteerd op het christenleven: *als onze voorraad (aan weerbaarheid) opraaft, blijkt meest ook ons geloof aan zijn grenzen gekomen te zijn.*

Wat eerst jubelend beleden wordt – een absoluut vertrouwen in God – wordt in de confrontatie met mara soms tot het meest goedkoop ongeloof, meer een klacht direct of indirect aan God!

Het verlore volk Israël blijkt in elk geval het zicht op God ineens verloren te hebben en klaagt God indirect aan op... **ontrouw...**!

Toen morde het volk tegen Mozes: Wat moeten we drinken?

Wat liggen hoogte- en dieptepunten vaak vlak naast elkaar en welk mens wordt daar niet – soms heel hard – mee geconfronteerd!

Want we kunnen niet anders dan nu al vaststellen: dat het een gegeven is dat elk mens, wie en waar dan ook, naast zijn hoogtepunten in het leven ook zijn ervaringen met **mara** opdoet (heeft gedaan!), ervaringen van bitterheid.

Spreeken 14: 10a zegt dan ook: *het hart kent zijn e i g e n droefheid* dat laatste kan ook vertaald worden met **bitterheid**.

Misschien bevindt zich vanmorgen/vanmiddag/vanavond juist iemand bij Mara, zit u of jij op een plek van **bitterheid** door beproeving, lijden, verdriet of zorg! En *hoe* vergaat het ons dan?

Veel anders dan Israël? Blijkt niet de opmerking van Luther, zojuist aange-haald, ook voor ons te gelden? Stoten wij dan niet op *de grenzen van óns geloof*? Wordt ook niet bij ons een beleden jubel gemakkelijk een morrende klacht? Is dat niet *heel* menselijk?

Je mag toch *tenminste* vragen: **waarom?!**

En loopt niet heel logisch uit zo'n mara-confrontatie de vraag naar Gods plaats en rol in deze?! Zodat 'waarom' en de vraag naar 'Gods plaats en rol' wordt tot: *heeft God je er gebracht – op die **bittere plek** – en zo ja: wat bedoelt Hij daarmee?! Of hebben we rekening te houden met factoren als 'geluk' en 'toeval' of nog sterker 'noodlot' of welke andere naam nog te bedenken valt.* Overkomt je zoiets zomaar...?

Kwamen de kinderen van Israël op hun reis naar... **Gods doel!** hier terecht in, botsten ze op tegen bitterheid als *noodlot*, of... liet God het gebeuren en wanneer dit laatste – en heel de geschiedenis van hun woestijnreis laat weinig ruimte over anders te veronderstellen: *leidde Hij hun niet door wolk-en vuurkolom*, hun aangevend waar en wanneer te legeren en op te trekken? - als God het dus liet gebeuren (Israël **bewust** deed uitkomen vanuit de jubelervaring aan de oever van de Rode Zee bij de bitterheid van Mara) wat had Hij daar dan mee voor en... **dan nog!**: *wat zegt dat ons* – u, jou in de ervaring van Mara op dit moment?

Om te onderstrepen dat het Gods leiding was en tegelijk om het antwoord op het 'waarom-van-Zijn-zo handelen' te vinden, citeer ik het slot van vers 25: *daar gaf Hij hun inzettingen en verordeningen en... **daar stelde Hij hen op de proef...***

Dus: het gebeuren van Mara was bedoeld als... proef, en kreeg als zodanig het karakter van inzettingen en verordeningen – *ze moesten er van leren!*

Héél de woestijnreis zou vanuit hier zo geladen zijn – héél de woestijnreis

3.

was bedoeld als scholing voor het leven in het beloofde land. Alle ervaringen op de tocht –alle! – moesten hen daarvoor klaarmaken.

Heel die woestijnreis is als zodanig een beeld van ons leven: de ervaringen dienen als lesstof voor onze toekomst met God in Jezus Christus.

Moeilijk?

Ja, maar, zeker gelet op het einddoel, *gezegend!*, vooral als je bedenkt dat God het volk Israël *toen* en ons (u, jou, mij) **nu** niet zomaar terecht doet komen in *bittere* omstandigheden. God zendt geen beproevingen om ons van de wijs te brengen of het zicht op Hem te doen verliezen – daarvoor houdt Hij te veel van Zijn kinderen.

Hij laat het toe uit liefde om ons een eerlijke confrontatie te geven met onszelf; ons op zo'n moment te confronteren met wat er ten diepste in ons leeft, met de diepte en de inhoud van ons geestelijk leven, met de werke-

lijke stand van geestelijke zaken!

Hij laat het toe uit liefde om ons te leren *in elke omstandigheid* volkomen op Hem te vertrouwen en om te zien of Hij vervolgens Zijn werk van heiliging kan voltooien.

Hoorden we dat niet in Hebr. 12: 10: *Hij doet het tot ons nut, opdat wij deel krijgen aan Zijn heiligheid.*

Is dit in tegenspraak met de zo-even aange-haalde belofte van God dat wij mogen voortgaan van kracht tot kracht?

NEE, absoluut niet, want het zijn nu juist *niet* de bergtopervaringen maar de met God verwerkte diepste-donkerste-dal-ervaringen, de mara-ervaringen die Gods kracht aan en over ons zichtbaar maken!

Zo worden we hier in Exodus 15 niet enkel geconfronteerd met een stukje Oudtestamentische geschiedenis, maar met een rijke les, een boodschap van de Levende Liefdevolle God voor ieder van ons, namelijk deze:

*God bedoelt en wil **elke bittere ervaring** in het leven van Zijn kind gebruiken tot meerdere eer en glorie voor Hem!*

Maar onze reactie is vaak, zoals zo-even al aangegeven, als die van Israël: zij raakten volkomen van slag en uitten hun klacht direct bij Mozes en indirect bij God! Luisteren we een moment hoe het Nieuwe Testament dit niet éénmalig zó reageren van Israel en Gods ervaring daarmee in Handelingen 13: 18 omschrijft: *en Hij (dat is de Here God) heeft gedurende een tijd van omstreeks veertig jaren in de woestijn hun eigen-aardigheden verdragen.*

En om dit laatste woord gaat het mij even met het oog op *hoe God het ervaart... verdragen...* dat is: zich naar iemand schikken...!

Is dat niet wat wij het liefste – zeker in bittere situaties – van God willen: dat **Hij** zich schikt?

Nu, dat doet Hij in zoverre, dat Hij óns nu en Israël toen als antwoord op onze reactie aan Hem op de Mara-omstandigheden *laat bestaan* en ons Zijn diepere weg wil leren.

Heeft de mens het recht God ter verantwoording te roepen?

Het antwoord op deze vraag gaf God zelf in de geschiedenis van Job toen Hij Job, op diens klacht naar God over zijn Mara-ervaring op de mestvaalt, antwoordde: *wil de bediller twisten met de Almachtige? De aanklager van God antwoorde daarop!* Tot zover schikt God, verdraagt Hij en wie dan zijn Mara-weg **niet** wentelt op de Here, vergaat het uiteindelijk als Israël aan de grens van het beloofde land: die mist Gods diepste doel!

Israël heet niet voor niets ons een lering....

Welke weg moest Israel gaan – zoals gezegd: van de omstandigheden afzien op hem die toch alles in Zijn hand heeft, *er valt geen mus van het dak zonder dat de Vader het weet!*

Laten we het nu héél persoonlijk maken en gaan naar misschien uw, jouw feitelijke situatie van dit moment: ben je uitgekomen bij Mara? Zit je vast? Vastgelopen in de problemen? Gebonden? Groeit er, bitter, de opstand? Zit je vast in het verdriet om iets waarvan alleen jij weet? Groeit, bitter, de wanhoop? Zit je vast in ziekte? Wordt het waarom, bitter, groter? Zit je vast in je zelf – verbitterd? Als God je waarachtig uit Egypte door de Rode Zee heeft gevoerd, zou Hij dat dan gedaan hebben om je nu te laten omkomen?

Het was Mozes die wijst wat in deze de weg is: wentelen op de Here God – ‘ja, maar dat doe ik ook en toch verandert er niets’. Ik haal hier graag het bekende voorbeeld aan van Corrie te Boom, het voorbeeld van de koffer – vol zonden, zorgen, moeiten en noem maar op. Zeulen we er mee rond of brengen we die bij God en als we dat dan al doen, laten we die koffer daar dan, of nemen we hem helemaal vol weer mee terug, of met een deel van de inhoud...

Mozes bracht het bij God, waarachtig, helemaal en hij liet alles daar!

Hij gaf God de hele zaak in handen. Op meer dan alleen deze plaats in de Bijbel zien we dat dit, in welke beproeving dan ook, de enig juiste weg is. Voorbeelden? Om het getal als getal van de volheid geef ik zeven voorbeelden:

1. Hannah met haar bittere ervaring dat ze geen kinderen kon krijgen en de wreedheid van haar directe omgeving daarop – wat deed ze? Ze bad! En God? Hij greep in!
2. De Sunamitische vrouw die haar van God gekregen enigst kind (!) verloor en waarvan de bijbel in 2 Kon. 4 getuigt dat haar ziel *bitter bedroefd* was, ontmoette in die bitterheid uiteindelijk de profeet Elisa en wat deed hij? Hij zocht Gods aangezicht. En God? Hij greep in!
3. Hiskia werd geconfronteerd met een ziekte tot de dood, hij begroef zich niet in zijn nood – bitter – maar hij schreeuwde die uit tot God! En God? Hij greep in!
4. Daniël, de man naar Gods hart, kwam meerdere keren en op meerdere manieren oog in oog met de dood, maar hij bleef God zoeken! En God? Hij greep in!
5. In het N.T. ontmoeten we Petrus, gevangen en zwaar bewaakt – en de gemeente zocht God! En God? Hij greep in!
6. Paulus en Silas kwamen in soortgelijke omstandigheden als Petrus terecht, zij klaagden God niet aan, maar baden en zongen God lof! En God? Hij greep in!
7. ‘Ja, wacht even’, - dat zei mijn vrouw ook toen zij als eerste de preek hoorde – ‘niet in alle situaties loopt het zo goed af...! Soms zwijgt God! En dan?’ Maar daarom heb ik dit voorbeeld als zevende bewaard! Waarmee kun je de voorbeelden beter eindigen dan met die van Jezus – bitter huilde hij in Gethsemané. Hij ontvluchtte de omstandigheden niet maar gaf zich biddend in de handen van de Vader met de woorden: *uw wil geschiede!* En God? Zweeg! ‘Mijn God, Mijn God waarom heb Gij Mij verlaten!’ Hoe bitter klonk het vanaf het middelste kruis! En toen volgden ten slotte de woorden: ‘het is volbracht’ en God? Hij gaf daarmee de overwinning! Door de dood het leven!

In al de genoemde situaties kan dat begrip – overwinning – gebruikt worden. Ook op het gebed van Mozes zien we dit antwoord!

Mozes riep luide tot de Here, zegt de Bijbel en de Here? Wees hem een stuk hout. En dáárin lopen al Gods inzettingen en verordeningen samen:

in een stuk hout! Menselijk gezien onnozel! Wat moest hij daarmee?

Werd niet dit antwoord ook heel concreet gedemonstreerd in dat zevende voorbeeld – de situatie van Jezus? Hij moest het gewezen stuk hout nemen – het kruis, en als zodanig geladen mag het Mozes gewezen stuk hout gezien worden! Het kruis, menselijk gezien is het onnozel – een even grote aanstoot als het stuk hout in de handen van Mozes, máár geplaatst in het bittere leven heeft het hetzelfde effect als het stuk hout in Mozes handen heeft als hij het werpt in het bittere water: *hij wierp het in het water; toen werd het water z o e t.*

Gods antwoord aan Israël voor alle tijden op heel hun tocht – tot en met de intocht in Kanáan mocht het volk vanaf nu weten, *en moest ze nooit vergeten!* dat God door **het hout** in elke nood en behoefte wilde voorzien.

Om dat te leren beproefde Hij. Om dat te leren beproeft Hij... ieder kind van Hem: *heft dan de slappe handen op en sterkt de knikkende knieën, en maakt een recht spoor met uw voeten, opdat hetgeen kreupel is niet uit het lid rake, doch veeleer geneze.*

In Jezus droeg God **alles** – zonde, ziekte, zorg, angst, gebondenheid, ja, tot en met *onzelf!* - aan het hout en Gods antwoord is alleen daar: *vrijheid, blijdschap, vrede... een zoete hemelse zegen van onbeschrijfelijke geur: Ik de Here ben uw Heelmeester* klinkt er ook van-morgen/middag/avond. Hij wijst **het hout** als antwoord op misschien uw, jouw leven van dit ogenblik: gebonden in onreinheid, zodat je je soms overweldigd voelt en het leven bitter wordt – *grijp het hout!*

Hij wijst **het hout** als antwoord op diegene hier die in psychische en lichamelijke nood is – *grijp het hout!*

Hij wijst **het hout** voor wie nog niet waarachtig zijn kind is en daarom overgeleverd is aan de bitterheid van het leven, stuurloos – *grijp het hout!*

Hij wijst **het hout** aan wie zijn geestelijk leven als krachteloos ervaart zodat het soms diep ontmoedigd is, tot bitterheid toe – *grijp het hout!*

Hij wil ons allen als Israël van hieruit leiden naar... **Elim**: leven in overvloed! Hoe groot is God, hoe overweldigend groot is Zijn genade. Hij is **de** waterbron voor ieder altijd dankzij **het hout**. Heer geef mij ook uw waterbronnen zodat ik overstroom. Laat de woestijn, Heer, bloeien als een roos, de steppe jubelen voor u. Heer lat de wereld weten dat U leeft.

Hij wil het op dit zelfde ogenblik! *Heer geef uw volk grote vreugd! Heer maak uw bron een grote stroom!* De poort staat wagenwijd open voor u, jou en mij. Hij wees een hout. Zie en leef.

Amen.

